

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja do 31. dec. 8 L, pol leta 5 L, četrt leta 250 L, mesečno 1 L, za inozemstvo do 31. dec. 10 L. — Na naročila brez dopolnjenega računa se ne bomo ozirali. — Posamezne številke v Gorici in na deželi stanejo 15 stotink. Uredništvo: ulica Carducci 4, uprava ulica Veturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Kopirski se ne vračajo. Oglasi, katere se mora vnaprej plačati, se računajo v širini enega stolpa in en mm visoki za enkrat 30 stotink. Za večkrat po dogovoru. —

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpolšek. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini štev. 9.

Tudi mi smo tukaj!

Doznavamo iz listov in zlasti »Piccolo« to poročila, da je v Rim dospel g. Credaro, generalni civilni komisar za »Trentinsko Benečijo«. Poročilo, da ga je ministerski predsednik Nitti pozval na posvetovanja, ki se imajo pričeti zdaj takoj po Veliki noči z zastopniki različnih strank v Trentinu. In sicer se imajo ta posvetovanja vršiti glede uredbe politično-upravne avtonomije. Ministerski predsednik da je poveril vodstvo teh pogajanj komendatorju Salati. Predvsem da bodo zaslišane nemške stranke in socialisti, in potem italijanske stranke. Poročilo pravi na koncu v kratki opazki: »Ne motimo se menda, če pravimo, da stopi osrednja vlada v iste svrhe v stike tudi s krogi in strankami v jadranskih pokrajinah.«

K temu moramo mi slovesno izjaviti sledeče: Kakor v Trentinu, tako mora italijanska vlada zaslišati tudi pri nas zastopnike vseh strank in obeh narodnosti! In pri tem se ne sme dati zapeljati v enostransko postopanje od znanih sovražnih nam slejev, ki Slovencem ne privošči nobene pravice in bi jih najraje potopili v žlici vode. Poslušati glasove in zahteve samo ene strani, to bi bila velika krivica in veliko zlo. Tudi mi smo tukaj! Tukaj je treba obe stranki zaslišati in njih zahteve nepristransko uvaževati.

Če bi se tukaj italijanska vlada hotela vdati samo edni, italijanski strani, in pri nas prepustiti nji sami gospodarstvo in vse pravice, tedaj bi tukaj zgrešila svoj cilj in bi ne vstvarila med obema narodoma mirnih odnosov, ker bi strupeno želo storjene krivice ostalo v srcih vseh Slovencev. Isto pravico kakor tridentinski Nemci zahtevamo zase tudi mi. Tudi mi smo tukaj! Tudi mi Slovenci zahtevamo zase pravico do politično-upravne avtonomije, tudi mi zahtevamo zase svoje pravice, svojo upravo, svoje uradnike, svoje šole! Živeti hočemo tukaj kot avtonomen narod, ki se sme in more kulturno in gospodarsko svobodno razvijati.

Slovenski narod se je kulturno visoko pospel celo pod trdo pestjo ranike avstrijske vlade, on slovi po svoji kulturi, izobrazbi in gospodarski organizaciji; zato bi obsodil samega sebe v smrt, če bi odstopil od te svoje zahteve. Nam se hoče življenja, nam se hoče kulturnega in gospodarskega razmaha, mi hočemo živeti kot Slovenci, in naj bi morali, če ne bo drugače, živeti tudi pod Italijo. Narod slovenski, in naj bi se tudi razkosal na več delov, hoče živeti in se razvijati v vsakem delu kot cel narod!

Zato zahtevamo tudi mi svojo politično - upravno avtonomijo! To je zahteva, od katere ne moremo nikdar odstopiti, če ne bomo bili svoji lastni pogrebci. To nam mora dati vsaka država, ki hoče pred svetom še veljati za kulturno.

V okviru te naše avtonomije zlasti zahtevamo v prvi vrsti - slovenskih šol! Ponavljamo ta naš klic, če tudi to naše vpitje marsikomu že preseda. A vpili bomo in klicali po slovenskih šolah, dokler

nih ne dobimo, dokler se nam ne vrne in pustijo vsaj to, kar smo si v težkih borbah priborili pod bivšo Avstrijo, ki nam je bila sovražna in škopa kot najskopejša mačeha.

Slovensko ljudstvo je lačno nadaljnega pouka in izobrazbe. Vzemite otroka, ki je lačen kruha; on vam ne neha klicati materi po kruhu, dokler mu ga ne da. Ali ga dobi, ali pa lakote pogine. Mi nočemo umreti, mi hočemo živeti in se vsestranski razvijati!

Če bi gospodje pri osrednji vladi ne hoteli slišati in umeti tega našega klica, tedaj pošljemo ta svoj klic do Pariza ali San Rema, do Londona in Washingtona, do Petrograda in Pekinga, do vsega kulturnega sveta, in ne utihnemo in ne odnehamo, dokler nismo dobili svojih pravic, svoje avtonomije, svojih slovenskih šol!

Poglejmo v Jugoslavijo. Tam v Ljubljani je nekaj Nemcev in potem je nemško Kočevje. Toda to število Nemcev se ne da niti primerjati z nami, ki živimo tukaj v veliko večjem številu kompaktno. Ali je zato Jugoslavija zaprla Nemcem šole? Ne! Ker Jugoslavija je kulturna in odpira vrata kulture vsem svojim podaniikom brez razlike narodnosti. V Ljubljani imajo Nemci za svoje otroke nemške šole in imajo celo nemško gimnazijo. Kočevjarji pa živijo v Jugoslaviji kot avtonomen narod z vsemi pravicami in vsemi nemškimi šolami.

To pravico zahtevamo tudi mi v Julijski Benečiji. Kakor tridentinskim Nemcem tako tudi nam Slovencem. Tudi mi smo tukaj!

In mi smo tukaj doma! Kdor dela za mir v svoji državi, naj v nji zadovolji vse stranke, vse narodnosti, Nemce in Slovence! Ponavljamo, da to je zahteva pravice, kateri mora ugoditi vsaka vlada, vsaka država, ki hoče pred svetom še veljati za kulturno.

Naše kmetijstvo.

(Govoril na občnem zboru »Zveze slov. županov« v Gorici 5. II. t. I. I. Rijavec.)

Naše kmetijstvo peša, ne toliko po krivdi kmetovalca samega, ki se je lotil, prišedši od vojakov ali iz begunstva zopet po dolgem času domov z vso vneto obdelovanja lastne grude, kolikor radi pomanjkanja sredstev; poljedelskega orodja, živine, semen, gnojil itd. Povsod mu vsega manjka. Vojna mu je vse uničila in kar je vojna pustila, pobrala mu je vojska. Da bi si kmetovalec v teh težkih časih in pri tej gorostasni dragini sam preskrbel vse to, česar potrebuje, česar neobhodno potrebuje, je izključeno. Tiste malenkostne podpore, če jih sploh dobi, rabi za oprezo, da preradi svojo družino. Večkrat pa niti za to ne zadostujejo. V tem oziru bi morale priskočiti kmetovalcem merodajne oblasti na pomoč! Zdi se pa, in tega utisa se človek ne more ubraniti, da se za stan, od kojega zavisi naš življenjski obstoj, malo ali nič ne brigajo. Dve leti sta minuli, odkar se je vrnilo ljudstvo iz begunstva, a poljedelstvo nazaduje,

mesto, da bi napredovalo. Kmetje so se začeli pečati po večini rajši z drugimi deli, pri cestah itd. kakor pa z obdelovanjem polja, to pa radi tega, ker jim to več nese in jim vsako pomanjkanje najporebnejših sredstev nekako zagrenjuje prej tako priljubljeno, čeprav težavno delo na polju. Ne smemo jim tega zameriti! Če se drugi stanovi pehajo in trudijo za pošteno preživljanje lastne družine, moramo to dovoliti tudi ubogemu kmetu. Po lastni izkušnji moram ugotoviti, da ne more srednji ali mali kmet vzdrževati svoje družine z današnjimi pridelki, ker so jim cene prenizke. Kmet namreč ne sme prodajati lastnih pridelkov po cenah, ki bi odgovarjale njegovim stroškom in trudu, marveč se mora pokoriti organom, ki nimajo pojma o kmetijstvu, a imajo vendarle pravico določevati cene pridelkom. Temu nasproti pa nima kmet nikogar, ki bi določal cene potrebščinam, ki si jih mora nabaviti: obleko, obuvalec itd. On mora prodati celo njiivo krompirja, ako hoče samo sebe danes pošteno obleči in obuti!

Minilo je petnajst mesecev po premirju, minilo je že sedemindvajset mesecev, odkar ne divja več v naši deželi vojna, a mnogo stvari je ostalo pri starem. Kamor človek stopi, je granata, šrapnel, bodeča žica, železje. Bolnišnica je danes, po tolikem času še vedno polna nesrečnih žrtev, ki bodo zaznamovane na svojem telesu radi malomarnosti od gotove strani za vse svoje življenje. Da bi se merodajne oblasti intenzivno brigale za odstranitev teh nevarnih predmetov, ni govora. Kdo pa odstrani sam žico, viteze, železne kole, je obdolžen tatvine vojnega plena. Samopomoč ga lahko dovede do skrajnih nepravil. Če si je tudi kak kmet napravil za lastno neobhodno potrebo kak kos železa, se mu ta brez ovinkov rekvirira. Kamor se ozremo, povsod vidimo še strelske jarkne in prekope in druge vojne naprave. Površina goriške okolice je precej izgubila svojo prejšnjo obliko, in samo v teh krajih so bile najboljše njive, so bili najlepši vrtovi, ki so lastnikom dnošali precejšnje dohodke. Vsak posamezni kmet bi moral zamidati cele mesece, hoteč zakriti jarkne in luknje in spraviti njive v prejšnji stan. Ta čas bi moral seveda družina stradati. Za športne naprave se marsikdo briga, a da bi se izčistila naša polja nevarnih predmetov, da bi se zakrili in zasuli jarki, zato se noben vrag ne zmeni in menda tudi ni denarja.

Vse, kar je vlada preskrbela za denar, podedovan od rajne avstrijske države, je to, da je nakupila za 90.000 lir (32 dvaintrideset) plemenskih bikov, od kojih je 23 rjave barve za srednje ozemlje (sem spada naša okolica, Vipavska dolina in Kras), 6 simendolske pasme za Furlanijo in 3 belanske pasme za trbiški okraj. Ti biki so se oddali evakuiranim in po vojni poškodovanim občinam po polovični ceni, drugim pa po dvetretinski nakupni ceni. Vrhu tega je nakupila vlada deset mrjasev in 16 plemenskih svinj za 27.000 lir. Svinje so bile oddane po nabavni ceni, mrjasci pa brezplačno.

Drugega popolnoma nič, ne orodja, ne semen, ne umetnih gnojil, z eno besedo: nič! Kaj se pravzaprav namerava z ubogim kmetijskim ljudstvom, ne vem.

Če govorimo o obnovi naše dežele, ne smemo pozabiti, da je ta obnova nemogoča, ako ne bomo imeli pametnih in strokovno izobraženih kmetovalcev. Saj naša dežela ni industrijalna in tudi ne bo tako hitro. Kje pa naj si kmetovalec pridobi to izobrazbo? Poprej se je sin mnogo naučil od očeta, videl je, kako dela oče, in tako je delal tudi on. To ni bilo ravno slabo, a vendar nismo bili s tem zadovoljni, ker kmetijstvo ni na ta način napredovalo. Zato so že naši očetje in dedje kmetijske izobrazbe, da bo njegov trud in pot pravilno plačan. Zato so ustanovili v Gorici kmetijsko šolo, katere je dala naši deželi mnogo izvrstnih poljedelcev. Nekaj let pred vojno je bila preustrojena tako, da je imela petmesečni tečaj za fante in petmesečni tečaj za dekleta. Uspehi so bili jako lepi. In če je bila takšna šola potrebna pred vojno, kako potrebna je pa zdaj! Naš kmetijski naraščaj, ki se je nahajal pri vojaki ali v begunstvu po vseh krajih nekdanje Avstrije ali pa v Italiji, sploh ne ve, kako se kmetuje v naši deželi, ker ni imel prilike, da bi se naučil. Zato je nujno potrebno, da se spet odpre v Gorici kmetijska šola za fante in dekleta. V to šolo naj bi se učenci in učenke tako sprejemale, da bi polagoma vse občine v deželi dobile izobražene gospodarje in gospodinjice. Ti naj bi dajali potem zgled drugim, kako naj se kmetuje. Le na ta način bo omogočen napredek v naši nesrečni deželi; brez izobraženih kmetovalcev sploh ne pride mo do obnove.

Kmetijsko izobrazbo bi v veliki meri povzdignil tudi poseben kmetijski list, ki bi se v poljudni in vsem razumljivi obliki pečal z najrazličnejšimi panogami, ki bi bodril, svetoval in odgovarjal na razna vprašanja naših vprašanih. Tako glasilo bi bilo zelo potrebno naši obnavljajoči se deželi. Verjamem, da so z izdajo takega lista združeni veliki troški, posebno v sedanjem času, toda cena listu ne bi igrala pri preudarnih kmetovalcih nobene vloge, ko bi videli, kako plodonosno je naložena naročnina in kako vidno se kažejo uspehi na posestvu samem.

Koncem svojega govora predlagam občnemu zboru naše »Zveze« naslednje resolucije:

Na občnem zboru 5. febr. 1920 zbrani župani goriških slovenskih občin zahtevajo:

1. da se nemudoma preskrbi vsaki občini primerno število živine za obdelovanje polja, potrebno kmetijsko orodje, semena in umetna gnojila. Ako ne zmore tega vlada sama, naj poveri našemu kmetijskemu društvu to nalogo, kateremu naj izplača primerne predjume, da preskrbi omenjene potrebščine.

2. vse v to vpeljavane oblasti naj potrebno ukrepejo

a) da se takoj odstranijo žične ovire in eksplozivni predmeti,

Branislav Nušič:

Pesnik in administrator.

Anekdota.

Znani belgradski pesnik Proka Zovkić si je zaželel Amerike. Prišedši v New York je našel posla kot upravitelj v administraciji tamošnjega »Srbobrana«. Če čez nekoliko dni je opazil novi upravitelj, da od osem tisoč naročnikov tri tisoč ne dobiva v redu lista in se reklamacije prihajale dnevno v toliki meri, da se je pismo nečesa krivil pod njihovim bremenom.

Neki dan pride za odpravišništvo newyorškega »Srbobrana« od nekega Milana Pašića sledeče pismo:

Uredništvo »Srbobrana«, New York.

Jaz sem naročnik vašega lista skozi tri leta. Za vaše glasilo plačam mesečno pet centov, ali list redkokrat dobim. Ako si želim, da vidim kaj ste našarili v svojem »Srbobranu«, moram preromati dve milj do svojega prijatelja, ki vživa vaše simpatije v izdatni meri, ker mu rednejše pošiljate svoje glasilo.

Ako se medtem udobrovoljite, pošljite mi svoj list na sledeči naslov:

Milan Pašić,

2756 Karson ulica, Pittsburg.

Pismo je došlo novemu administratorju v roke.

Držal ga je dalj časa v rokah, ali - on pesnik, kakor vsi pesniki, je mislil na vzvišenejši stvari. In ne čitajoč vsebine, je zapisal naslov Milana Pašića v listino novih naročnikov.

Čez dva tedna je poslal Milan Pašić administraciji »Srbobrana« sledeče pismo:

Slavna uprava! Spoštovana gospoda »Srbobrana« v New Yorku.

Že skozi dva dni dobivam po dva izvoda vašega dičnega »Srbobrana«. Radujem se nad izvanrednim redom, ki je tako iznenada zavladal pri vašem listu. Zdj vem vsaj, zakaj plačam pet centov mesečno.

S srbskim pozdravom Vaš

Milan Pašić,

2756 Karson ulica, Pittsburg.

Eden od pisarjev, da razveseli svoje predstojnika, je položil to pismo mladem pesniku na mizo.

Proka Zovkić vzame zopet pismo v svoje roke, a v mislih je bil vsemu bliže kakor zahvali Pašićevi za redno pošiljanje lista »Srbobrana«. Mehanično, kakor orvikrat, je izvelkel seznam predplačnikov in vpisal nanovo ime Pašićev med naročnike.

Čez nekoliko tednov despe tretje pismo predplačnika iz Pittsburga Newyorškemu »Srbobranu«. Glasilo se je:

Veleučena moja gospoda novinarji! Jaz sem zavzel od vašega postopanja, ki je zavladalo v vašem odpravištvu. Je že nekoliko tednov, da dobivam po tri številke vašega dičnega »Srbobrana«. Le naprej, gospoda!

S srbskim pozdravom od vašega

Milana Pašića,

2756 Karson ulica, Pittsburg.

Tudi to pot se je ponovila našim čitateljem že znana procedura. Novi administrator ni čital vsebine, ampak je zopet vpisal Pašića v listino novih predplačnikov. Pašić je dobival zdaj dnevno štiri številke »Srbobrana«. Ko mu je ta okolnost že presedala, je poslal na administracijo pismo sledeče vsebine:

Moja veleučena gospoda!

Dobivam vaš dični »Srbobran« redno, da ne more rednejše biti. Ne zamerite moji iskrenosti, ali treba vam reči, da se kesam, ko sem vam prvokrat naznanil, da vas prosim, da mi ga rednejše pošiljate. Kar je preveč, je preveč. Kamorkoli se okrenem, povsod mi štrli naproti po eden »Srbobran«. Še v snu vidim kako me preganjajo sami »Srbobranci«. Včeraj sem sanjal, da sem v nekem gozdu zaman iskal,

da pridem na prosto. Na drevju sem videl same »Srbobranci«, ki so me preganjali in bilo jih je na milijone. Ko sem se prebudil, sem se kopal v znoju in komaj sem ostal živ.

Ako vam je mogoče, da mi pošljete samo eden izvod, strcite to. Ako ni mogoče, obdržite »Srbobranci« zase.

S spoštovanjem

Milan Pašić,

2756 Karson ulica, Pittsburg.

Tudi to pot ni novi administrator čital vsebine listu, ampak je jednostavno upisal Pašićev naslov med nove predplačnike.

Ko je začel Pašić dobivati dnevno po deset izvodov, je poslal v New York sledeče pismo:

Draga moja gospoda!

Hvala vam za vašo pozornost; ali jaz ne morem več izdržati. Včeraj sem prodal tisto malo stvari, ki sem jih imel, in nocoj se z ženo in otrokom preselim v drugo mesto. Dokler mi bo še glava na ramenu, vi mojega naslova ne boste več dobili.

S spoštovanjem Milan Pašić.

To pot Milan Pašić ni napisal kakor po navadi na koncu lista svojega naslova in zato ga Proka Zovkić ni mogel v enajstič vpisati v seznam predplačnikov.

b) da se čimprej zakrijejo in zasujejo strelski in tekalni jarki ter druge take vsled vojne nastale naprave.

3. Kmetom naj se izplača za obnovitev in obdelovanje vsake njive podpora v znesku 100 lir, a vinogradnikom naj se poskrbi za vsako njivo 1600 lir posojila in to za pet let brezobrestno, po petih letih pa po 2% obresti.

4. »Zveza slovenskih županstev« naj povsod poudarja potrebo posebnega kmetijskega lista, kjer se bodo lahko v širši obliki obravnavale obnovitvene zadeve n. pr. popolna prenovitev

a) kletarstva v vinorodnih krajih,

b) planšarstva in živinoreje v Gorah.

5. Nova uprava in predvsem kr. komisariat za avtonomne zadeve naj ukrene vse potrebno, da se v Gorici takoj tvori slovenska kmetijska šola, kakor je obstajala pred vojno. S tem postavi obnovitveno delo v deželi na trdno podlago in

6. vlada naj odpiše v olajšavo in pospešitev upostavitve kmetijstva in vinogradništva po vojno poškodovanim občinam zemljiški davek do trenutka, ko nastopijo redne razmere in bodo dani kmetovalcem in vinogradnikom pogoji za redno plačevanje zemljiškega davka.

Dopisi.

Od Sv. Lucije. Vedno bolj čutimo potrebo vsestranske organizacije. Sila potrebna je med drugim tudi organizacija vseh slovenskih pisaren za ugotovitev vojnih škod, budi za nepremičnine budi tudi za premičnine. Ena za drugo ne ve nič, vsaka deluje po svoje. Izmenjava misli in praktičnihkušenj je zelo potrebna. Dosti je tudi nejasnosti, dvomov, v katerih nas, rekli bi, nalašč puščajo prizadeti uradi. Ali ni ta nejasnost, n. pr. o perečem vprašanju doplačevanja za obnovljena poslopja, za naše ljudstvo silno škodljiva? Zastopstvo organiziranih pisaren bi po naši sodbi vendarle utegnilo izsiliti zanesljiva pojasnila od uradov, ki se pečajo z vojno škodo. Tudi tičejo po naši misli večinoma zelo občutni stroški za ugotovitev vojnih škod pri poslopih vsekakor tudi med vojne škoda; tudi te stroške, čestokrat naravnost ogromne, bi se moralo ubogemu pešestniku povrniti! Ni jih sam kriv, vojna jih je zakrivila! Organizacija pisaren bi se morda z vspehom zato zavzela. Poskusiti treba! Zahtevati in zahtevati! vedno večje in predrnejše vsiljevanje laških tiskovin in uradovanja, kaj pa to? Tu je le par misli, kar vrženih na papir. Kaj pravite? Gorica je naše središče. Kateri izmed voditeljev v Gorici naj se tega vpašanja organizacije čim prej in resno poprime in naj skliče zastopnike vseh slovenskih pisaren za vojne škode na posvet v Gorico. Nič čakati! Čim prej, tem bolje!

Iz Kneže. Po 5 letih spanja se je pri nas zopet obnovilo »Bralno in pevsko društvo«; izredno število članov nam je dokaz, da ima društvo dovolj življenske sile v sebi.

Obenem se članom posebno pa odbornikom priporoča, naj se toplo zavedajo, da je namen društva dvigniti kulturo in moralo našega ljudstva. Ne vstanavljamo društev za to, da bi se bahali z njihovim številom, marveč za to, da vstvarimo po naših vasicah kulturna ognjišča, okoli katerih se bodo zbirali vsi, ki želé, da se povspne naše ljudstvo na ono stopinjo napredka in izobrazbe, ki jo od njega zahtevajo novi časi. Ljudstvo naj se nauči resnega življenja; pijančevanje, plesanje, zapravljanje naj mu bo tuje. Vse to naj nadomesté predavanja, poštene veselice, petje in knjiga. Delo bo spočetka težko, ali polagoma z združenimi močmi pridemo gotovo do vspehov, da bomo ponosni mi in oni, ki bodo sledili našemu delu.

Srpenica. Mladina »Srpeniške fare« priredi na belo nedeljo dr. Krekovo veseleigro: »Tri sestre« in ljudsko igro: »Čevljar«, v prostorih gost. g. Iv. Trebše ob 8h zvečer.

Politični pregled.

V Jugoslaviji traja vladna kriza še nadalje. »Epoka« piše, da je danes polčrta že tak, da je vlada zrela za odstop. Govori se o posredovanju samega regenta Aleksandra, ki bo pozval nasprotni si stranki, naj se sporazumeta. Parlamentarna zaednica želi, da parlament sprejme volilni zakon in da ustavotvorni odbor konča načrt ustave, ter naj se sestavi koncentracijska vlada, ki bi izvedla volitve. Demokrati pa zahtevajo, naj sedanja vlada odstopi, in potem da se bodo začela pogajanja. Prestolonaslednik regent Aleksander bo pozval zopet načelnike vseh strank k sebi in apeliral z ozirom na notranje in zunanje politične razmere na obe stranki, naj se zedinita. Za to bi bil pač že skrajni čas.

V Beogradu se je v narodnem predstavništvu razpravljalo o jadranskem vprašanju, in tam se je ves jugoslovanski

narod brez razlike strank pokazal in izjavil edinega v obrambi svojih življenskih koristi, združenih s tem, vprašanjem. Pri tej razpravi je govoril poslanec Spinčić naslednje:

»Mi smo složni, da se reši jadransko vprašanje pravično in nikdar ne bomo rekli, da to vprašanje ni na dnevnem redu. Kadar je to vprašanje v akutnem stanju, tedaj mora manifestirati ves parlament, da dobimo svoje, da Reke ne smemo odstopiti, da je otok Krk naš; moramo dalje manifestirati, da je otok Cres naš, da je Lošinj naš. Ako tega ne dobimo, nam je Kvarner zaprt. Manifestirati pa moramo, da je tudi zemlja preko Wilsnove črte naša. Ves parlament mora manifestirati, da pripada tudi Istra, Trst in Gorica nam. Prosim Vas, da bi parlament čimprej manifestiral, da smo v tem vprašanju vsi složni.«

Poslanec Pešić je mimo drugih podal v imenu svojega kluba Demokratske zaednice naslednjo izjavo: »V imenu kluba poslancev, kateremu imam čast pripadati, smatram, da je rešitev jadranskega vprašanja splošno zaedniška in nerazdeljiva od nas vseh. V trenutku, ko se odvarja vprašanj, kaj je naše, kaj smo kraljevstvu pridobili, kaj je pod Bogom edino naše. Se objemamo vsi v obrambo naše pravice. Naša razdvojenost v skupščini nas ne bo nikdar privedla do tega, da ne bi vsi složni branili tega, kar je v korist nas vseh. Izjavljam, da more i vlada i vsi merodajni činitelji smatrati, da stojimo v tem vprašanju z Vami vsemi nerazdvojeni.«

Ko so bili tako zastopniki vseh strank izjavili svojo edinstvo in solidarnost v obrambi življenskih koristi države SHS, je predsednik Pavlovič v popolnem soglasju z vsemi klubi prečital naslednjo izjavo:

»Začasno narodno predstavnštvo naglašja ponovno nezastarljivo pravico našega naroda na njegovo samoodločbo na vsem njegovem nerazdeljivem narodnem ozemlju. Odebrava stališče, ki ga je zavzela kraljevska vlada v svojem poslednjem odgovoru, ki ga je predala naša delegacija na mirovni konferenci zastopnikom Velike Britanije in Francije. Narodno predstavnštvo je uverjeno, da bo sedanja vlada, kakor njene prednice, neomajno vztrajala na obrambi življenskih koristi naše države, ki so trdno spojeni z rešitvijo jadranskega vprašanja, izražajoč na ta način solidarnost vsega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v tem vprašanju.«

Z dne 7. t. m. prinašajo listi vest, da se je med Jugoslavijo in Italijo že dosegel sporazum glede jadranskega vprašanja. Po tem sporazumu bi Reka in Opatija pripadala Italiji, Skader in Volosko pa Jugoslaviji.

Italijanski listi sami pišejo, da je Trumbić nasproten tej rešitvi, enako tudi hrvatski Narodni klub in slovenski Korošev klub. Slovenci in Hrvati imajo to rešitev za nesprejemljivo in grozijo z opozicijo, ako bi se hotel sprejeti tak »sporazum«. Ne bo nič: ni mogoče se sporazumeti, ker sta si Italija in Jugoslavija predaleč narazen.

Mirovna konferenca. Čas prvega sešanka mirovne konference v San Remu ni še natančno določen. Konferenca v San Remu bi trajala kakih osem dni, nakar bi angleški delegati odpotovali naravnost v London.

Tako bo torej mirovna konferenca zborovala zdaj že na tretjem mestu: v Parizu, v Londonu in San Remu. Če bi kdo vedel, zakaj se ta konferenca preklada kakor bolnica, ki ne najde miru na nobeni strani!

Na mirovni konferenci v San Remu ne bo zastopana več Amerika. Tako je sporočilo ameriško ministerstvo zunanjih zadev. »Združene države«, pravi poročilo ameriške vlade, »niso več zastopane v mirovni komisiji in niso bile več direktno zastopane na mirovni konferenci, odkar so njeni delegati odpotovali iz Pariza.«

Tako bo na mirovni konferenci zastopanih vedno manj držav, in kdo ve, kakšen konec še vzame ta konferenca! Da ne bo Amerika na nji več zastopana, to pomeja zmago Monroe-jeve doktrine, ki določa, da se Amerika nima utikati v evropske zadeve.

»Lavoratore della Sera« poroča, da se bo v Sa Remu docela dokončala mirovna pogodba, ki se ima naložiti Turčiji, in pa jadransko vprašanje da bo storilo svoj zadnji odločilni korak na podlagi direktnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Notranji položaj na Nemškem je zelo resen. Rudeča vojska komunistov ni sprejela ultimatum-a nemške vlade, in vladne čete so udrle v ruhrsko kotlino. Ta svoj korak je nemška vlada opravičila pri francoskem ministerskem predsedniku Millebrandu s tem, da so nasilstva in ropi rudečih čet v ruhrski kotlini že neznosna, in da hočejo vladne čete, katerih število da se pretirava, napraviti tam samo mir. — Vladne čete korakajo istočasno z dveh strani proti severo zahodu izhajajoč iz Ulma. Kjer je rudeča garda res grdo ravnila s prebivalstvom, tam sprejema ljud-

stvo vladne čete dosti prijazno; drugod pa se godi vladnim četam še precej trda, zlasti tam, kjer je bila pripoznana oblast centralnega odbora v Essen-u. Prišlo je tudi že do bojov, pri Duisburgu je bilo 200 mrtvih.

Vladna moč se ceni na 50.000 mož. Stavka je v največ krajih splošna. Revolucionarji imajo v rokah industrijske zavode. V Essenu so delavci uničili premo-gokope, kakor so bili nemški vladi soglasno zagrozili, da jih poženejo v zrak, ako poskusijo vladne čete prodirati.

Kaj pravi k temu Francija? To ji gotovo ni prav, in ubira korake, da privede Nemčijo do tega, da se bo držala 42. in 44. točke mirovne pogodbe, po kateri je prepovedano bivanje nemških čet v razdalji 50 kilometrov od Rena.

Govori se, da bodo tudi francoske čete ukorakale čim prej v ruhrsko kotlino in zasedle Frankfurt, Darmstadt in še kako drugo mesto, kar bi se zgodilo najbrž brez bojev in bi zasedba trajala le tako dolgo, dokler se nemške vladne čete ne umaknejo. Francija hoče tukaj nastopiti neodvisno od svojih zaveznikov, kakor rešuje Amerika svoje notranje zadeve sama po Monroe-jevi doktrini, kakor ona ne pripusti umešavanja Zveze narodov v vprašanjih, ki so zanjo življenskega pomena, in kakor je obravnavala Anglija sama neposredno z boljševiki in naročila zasedbo Carigrada, negledé na nasprotno določbo zavez-nikov.

Najnovejši listi že poročajo, da so francoske čete okupirale 6. t. m. Frankfurt in Darmstadt. Vladne čete so zapustile mestni polnoči, da bi ne prišle v stik s francoskimi četami. Francoski general Degoute je na obe mesti in na prebivalstvo onih mest, ki jih bodo francoske čete še okupirale, izdal manifest, v katerem sporoča namen te okupacije. In ta je, da Nemčija spoštuje in drži mirovne pogoje in jih nikar svojevoljno ne prestopa. Čim se umaknejo vladne čete, se odtegnejo tudi Francozi. Zagotavlja mir in red, varnost življenja in imetja. Da se pa ta red zagotovi, razglašja preki sod nad Frankfurtom, Darmstadtom in še nad petimi drugimi okraji.

Na splošno vlada povsod še mir, le pri Mülheim-u je položaj bolj resen, ker je tam zbran večji del rudeče vojske.

Nemške vladne čete ne le, da niso zapustile neutralne zone, marveč se grupirajo v vedno večjem številu in zbrožene z vsem potrebnim, kavalerijo in artilerijo prodirajo že v prepovedano zono 50 kilometrov od Rena. Tako poroča »Agenzia Havas«.

Težka bo nemškim vladnim četam upirati se osti. Če misli Nemčija presenetiti Francijo, tedaj je vsaka žrtev prezgodnja in zastoj. Preveč grozja je na drugi strani, in preblizo so še francoski Senegalcji, Anamiti in Sudanci.

Nemški državni kancler Renner je prišel včeraj v Rim. Sprimlja ga državni tajnik za gospodarske zadeve. Namen potovanja je, da se zopet upostavi prijateljski stiki med obema državama in da se ugotové gospodarski odnošaji med Nemško-Avstrijo in Italijo. Že pred časom se je avstrijski kancler pogajal z Belgradom in Rimom za obnovitev mirovnih odnošajev, in potovanje Rennerja v Beograd je bilo že določeno.

Prvotno je bilo dogovorjeno, da se Renner in Nitti snideta v Benetkah, odkoder bi Renner odpotoval v Beograd; pa zadnji hip je italijanska vlada povabila Rennerja v Rim. Danes se tudi še ne ve, kdaj se bo vršil Rennerjev sestanek z jugoslovanskimi ministri. »Tages Zeitung« ve poročati, da je Nitti pozval Rennerja v Rim, da bi preprečil nevarnost, da bi se združila Avstrija in Jugoslavija, poleg drugega tudi glede reškega vprašanja. Ni dvoma, da se bodo v Rimu poleg rešitve gospodarskih vprašanj vršili tudi politični razgovori in morda tudi dogovori.

V Albaniji so Italijani zasedli mesto Skader. Vrhovni zavezniški svet je bil meseca oktobra 1918 sklenil, da bodi mesto Skader in njegovo področje rezervirano za medzavezniško poveljništvo in njegovo upravo, dokler se na mirovni konferenci ne sklene definitivna rešitev o Albaniji. Zaradi tega sklepa je srbska vojska, ki je Skader osvobodila, zapustila to mesto, akoravno bi bila v njegovem področju lahko ostala kot predstavnica Srbije v medzavezniškem poveljništvu. Zaradi ravno istega sklepa vrhovnega zavezniškega sveta je tudi poveljnik medzavezniškega poveljništva, general de Houten, izročil upravo mesta Skadra Albancem. Dne 15. marca pa so Italijani kljub protestu mestne uprave pripeljali svoje baterije, namerili jih na mesto, ter tako dejanski okupirali mesto. Italijani so torej zasedli to mesto proti sporazumu z zavezniki, dasi skuša tiskovni urad italijanske delegacije v Parizu zadnje dni trditi, da se je to zgodilo sporazumno z njimi.

Turško vprašanje se bo reševalo na prihodnji konferenci v San Remu. Italijanski ministerski predsednik Nitti stoji v tem vprašanju na strani Turkov in zahte-

va, da ostane turški sultan v Carigradu in Carigrad sedež mohamedanskega kalifata, Wilson pa je za to, da se sultanu vzame Carigrad in Turke prežene iz Evrope v Azijo. Kdo bo pač zmagal? Vprašanje Carigrada je večno nerešen problem. Države druga drugi ne privoščijo Carigrada in zbog te zavisti ostane sultan zmiraj v Carigradu. Bomo videli, če bo tudi zdaj to res.

Domače vesti.

Imenovanje. Dr. Alojzij Gradnik, sodnik v Gorici, je od jugoslovanske vlade imenovan tajnikom pri poslaništvu države SHS v Rimu. Velečenjenemu gosp. častitamo na njegovem visokem imenovanju, kakor obžalujemo, da odide iz naše srede. Kot sodnika, pesnika in književnika ga bodo goriški Slovenci ohranili v hvaležnem spominu.

Duhovsko semenišče (bogoslovje) v Gorici se je zopet otvorilo 7. t. m. in sicer v poslopju nekdanjega malega semenišča. Semenišče šteje dvanaest samih goriških bogoslovcev.

Slovenska ljudska šola v Gorici. O tem prežalostnem poglavju smo že pisali. Danes opozarjamo slovenske stariše v Gorici, naj storijo vsi svojo narodno dolžnost in naj svoje otroke vpišejo v slovenske šole, ki se bodo v kratkem otvorile. Stariši, ki so že vpisali otroke v laške šole, naj jih takoj preložiijo v slovenske. To zahteva narodna dolžnost in narodni ponos pa tudi blagor otrok samih. Šola ni namreč nikdar dobra, ako ne sloni na podlagi materinega jezika. Magistrat nameruje sicer otvoriti le dva razreda, a stariši naj odločno zahtevajo, da se morajo otroci tudi v višjih razredih podučevati v slovenskem jeziku. Storiili bomo vse potrebne korake, da dobimo v kratkem popolno ljudsko šolo z vsemi razredi, ki so potrebni za izobrazbo naših otrok, in ne le take karikature, kakor jo nameruje sedaj vsvariti goriški magistrat. Slovenci smo enikan narod in nas je takih karikatursram. To ni več za nas čas!

Sl. kat. izobr. dršstvo »Soča« pri Sv. Luciji priredi na Belo nedeljo pop. ob 3 in pol v prostorih gostilne pri Vugu - ob lepem vremenu na dvorišču - svoje drugo javno predavanje o Boljševizmu: »Kaj ta čuic boljševiki?« Temu predavanju bo sledila še cela vrsta drugih, za sedanje čase zelo pomembnih predavanj o socialnem vprašanju.

Cerkveni rop v Škodovaki. Te dni so tatavi ulomili cerkvena vrata v Škodovaki v Furlaniji, odprli siloma tabernakel, odnesli iz njega dve sveti posodi, ukradli v zakristiji monštranco, zavili vse skupaj v strežnikovo oblečilo in ušli. Za njimi ni doslej nobenega sledu. Ta vandalizem je tudi posledica vojne, ki je cerkve podirala, svetišča oskranjevala in tako podrla tudi marsikako svetišče srca, da je posurovelo.

Nemščina dovoljena za brzcojavke. Višje poštno ravnatelstvo poroča, da je v telegrafični službi in pri odpošiljanju brzcojavk dovoljena raba tudi nemškega jezika.

Gorica -- odlikovana. S kraljevim dekretom je bila z zaslužnim vojnim križem med drugimi mesti odlikovana tudi Gorica. Isto odlikovanje sta prejela tudi Trst in Videm, in velja za hrabre zadržanje med vojno.

Znak kulture! Trgovec v Gorici, g. Josip Kutin, nam poroča, da je bil njegov sin Ciril, gimnazijec 6. razreda, dne 28. marca, ko se je vozil skozi Podbrdo domov, na podbrdski postaji predmet tako grdega ravnanja od strani finančnih organov, da ga je treba javno ožigosati. Ko je bil mladenič v sobi, kjer se vrše preiskave potnikov, ga je neki finančni stražnik poklical ven na prosto in ga je potem na samem, da ni nikdo videl, skofutal in mu strgal klobuk z glave, češ, da se ni odkril pred gosp. marešalom! Tako postopanje se nam ne zdi kulturno, vsaj svoječasno nismo bili vajeni, da bi se tako ravnovalo z nami, dasi smo slišali, da se tam doli v daljni Afriki med zamorci godé taki slučaji. Ker pa nismo in ne maramo biti zamorci, objavljamo ta slučaj ter zahtevamo, da pristojne oblasti stvar preiščejo in krivca kaznujejo, obenem pa poskrbê, da se kaj takega ne bo ponavljalo!

Stavka mestnih uslužbencev v Trstu. To vam je bil krasen drugi velikonočni praznik v Trstu! Vsi mestni uslužbenci od uradnikov, zdravnikov itd. pa do zadnjega cestnega pometača in grobarja, kar jih je zaposlenih pri mestni upravi, vsi so začeli stavkati na drugi velikonočni praznik. Ljudje v Trstu niso imeli niti vode, tako da so ostali za praznik neumiti, niso imeli plina, da si za praznik niso mogli skuhati niti kosila, ker imajo tam ognjišča večinoma na plin. Razbijali so zaboje in drugo manj vredno hišno opremo, da so si za silo pripravili velikonočne kosilce. To vam je bilo krika in vika, zabavljanja in kletve! Da ne govorimo dalje, sploh vse, kar je v službi mesta, si je naredilo praznik in pustilo v prazniku ljudstvo brez vsega. Sa-

mo v mestni bolnišnici so stavkali le nekateri, kjer pa je bilo za vsak slučaj vse pripravljeno, da ne ostanejo bolniki vse naenkrat brez vsake postrežbe.

«Il Piccolo della Sera» piše k temu: »Drugo velikonočno svojega odrešenja je Trst zopet videl temne dneve leta 1916: nič vode, nič luči, nič tramvaja.« Oledišča so morala odpovedati predstave, po kavarnah in restavracijah so gorele sveče in petrolejke, krčme so bile zaprte ob deveti uri zvečer itd.

To je bil praznik, res prazen dan za Tržačane, ki tega ne bodo nikoli pozabili. Je pa tudi skrajna malomarnost in recimo nerazumevanje vodstva mestnega gospodarstva, kjer se dopusti, da pride do take stavke, ki oškoduje za ogromne svote mesto samo, vse sloje in zlasti pa bolnike in uboge!

Goriško kmetijsko društvo v Gorici je ukrenilo potrebno, da nakupi potom svojega pooblaščenca v Jugoslaviji za na deželo približno 2000 mladih prešičev. Vabijo se zato rej županstva, da prijavijo omenjenemu društvu do 20. t. m. število prešičev, ki bi vsaka posamezna občina potrebovala. Drugi zadevni pogoji se nanašajo dotičnikom že pravočasno.

Burke in šaljivi prizori. V Katoliški bukvarni in v Narodni tiskarni v Gorici je na prodaj knjiga »Burke in šaljivi prizori«, katero je založila Narodna tiskarna. Pri se danjem pomanjkanju iger bo ta knjiga našim društvom dobrodošla. Cena knjigi je 5 lir trdo vezana in 350 mehko vezana.

Razno.

Za vojne sirote v kraljestvu SHS. Ministriški svet je odobril kredit 15 milijonov dinarjev za podporo vojnih sirot in za ustanavljanje zavetišč za vojne sirote. Najprvo se bodo taki domovi ustanovili v krajih, ki so vsled vojne največ trpeli.

Kelika potreba bi bila tudi pri nas, da se oskrbi osirotela deca, ki v svoji zapuščenosti fizično trpi in zaradi pomanjkanja vzgoje tudi moralno propada! Kdaj se bodo poklicane oblasti ozrle tudi pri nas na te najholi potrebne med potrebnimi, kdaj bo vlada denarno podprla naše sirotišče v Gorici, da najdejo slovenske sirote v njem varno zavetje!

Tabak zopet podražil. Uradna »Stefani« naznanja, da so se s 6. povišale cene za tabak.

Slovenska trgovinska zbornica se ustanovi na Dunaju pod pokroviteljstvom Jugoslavije, Češkoslovaške in Poljske.

Pridelek sladkorja na Češkem se ceni letos na pet milijonov meterskih stotov.

Največje brodogradnje na svetu. V ameriški zbornici v Washingtonu so poslanci odobrili proračun za brodogradnje za leto 1920-1921. Ta proračun dosega svoto 4 milijard in 250 milijonov dolarjev, kar bi znašalo 82 milijard lir. (Ena milijarda je tisoč milijonov). To je največji proračun, ki ga je doslej dovolila ameriška zbornica, in pomenja, da se bo moglo ameriško brodogradnje kot prvo ponašati na morju.

Krupove tovarne so bile dosedaj največje industrijsko podjetje v Nemčiji in v Evropi sploh. Pred vojno je bilo zaposlenih v njih 80.000, med vojsko pa 115.000 delavcev. V teh tovarnah so izdelovali različno morilno orodje. Do 1. februarja t. l. je padlo število delavcev na 32.000. Sedaj, ko so se tovarne spremenile v izdelovalnice raznih lkomotiv, vozil in vsakovrstnih strojev, se je število delavcev zopet zvišalo na 45.000.

Stavke državnih uslužbencev imajo v celi Italiji. Če je hudo, da stavkajo kje mestni uslužbenci, kakor velikonočni ponedeljek v Trstu, kaj naj rečemo šele, če napovedo državni stavki vsi njej podrejeni organi? Kdo more zmeriti in preceniti vso to škodo! In danes ima tako stavko Italija. Ena parola je, ki dan za dnem doni od kraja do kraja Italije, in ta je - sciopero, stavka! Niti edna stavka ne konča, pa začne druga, v raznih mestih in provinciah, v vseh stancvih, v vseh strokah. Ministriški predsednik Nitte vpilje: delati, varčevati, pridelovati, to nas bo rešilo! Na drugi strani pa se mu odgovarja: stavkati, stavkati! Po tej poti Italija res ne pride daleč, ali recimo kar naravnost, to je pot, ki pelje v polomijo.

Na Dunaju je hudo. Nemško-avstrijska vlada strogo izganja tuje iz Dunaja. Vsi tujci, ki se mudijo tam brez dovoljenja, so pozvani, da odpotujejo, drugače bodo izgnani s silo. Je beda velika, ni živeža, ali komaj, komaj še za domače ljudi. Danes bi se lahko reklo, da so na mestu Martin Krpa nove besede: Kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti treh zunaj.

Proti verižnikom v Zgornji Avstriji. Vodstvo delavske organizacije v Zgornji Avstriji je napovedalo vladi ultimatum, s katerim zahteva, da vlada da takoj zapreti vse verižnike in oderuhe in jih postavi pred ljudsko sodišče. Drugače preneha z 7. aprilom vsako izhajanje časopisov, in se bo delavstvo poslužilo tudi stavke, da

prisili vlado, kar najstrožje nastopiti proti izstradalcem ljudstva.

Lov za lasmi. Po Dunaju se klati posebna družba zlikovcev, ki napada mlada dekleta in jim postrizje lase. Zanimiv je način, kako lové svoje žrtve. Pred izbrano žrtvo pade nenadoma kak član tega konzorcija na tla. Dekle nehote obstane in se nahaja v trenutku v gneči raznih sumljivih elementov. Še predno se zamožer preriti iz gneče, opazi na svojo žalost, da so ji odstrigli njeno krasno kito. Lasje so tam namreč jako dragi.

Bojevit parlament. V ameriški državi Honduras se je nedavno zaključilo parlamentarno zasedanje s strašnim pretepom. Težko ranjenih je bilo 20 poslancev, nekaj jih je bilo tudi ubitih, med njimi tudi predsednik zbornice.

Draga svinja. V Št. Vidu na Koroškem so kupili Italijani pri nekem kmetu pitano svinjo za 5000 lir, kar je tisti dan znašalo 95.000 K nemško avstrijske vrednosti.

Japanci v Vladivostoku. 6. t. m. so japonske čete zavzele Vladivostok po csemurnem boju.

Japonci zanikajo vesti, da utrjujejo dobljene nemške otoke. Tudi trdijo, da na kako utrjevanje otokov niti ne mislijo.

V papirnicah v Italiji stavkajo delavci. Zato primanjkuje papirja in nekateri dnevniki so že začeli izhajati le na poldrugem listu. Italijanska javnost se silovito huje nad tem, da bi bila prikrajšana na čitvu. Vrše se pogajanja med vlado in industrijo in zastopniki delavcev.

Boj novemu času. V Italiji niso tako mirno sprejeli novega letnega časa, kakor pri nas. V Milanu, Bolonji, Florenci in drugih mestih se je delavstvo tej uvedbi novega časa naravnost uprlo in zahtevalo, da se zopet upostavi stari čas po solnčni uri. Delavci so ležali na železniških progah, ustavljali so vlake, odpenjali stroje od železniških vozov, ukazovali potnikom, naj izstopijo, potrgali so na več mestih brzojavne žice in pokvarili telefonske zveze. Voditelji delavskih organizacij so zahtevali od vlade, naj odpravi novi čas in uvede zopet čas po solnčni uri, ter so sklenili in izjavili, da se bodo sami na svojo roko ravnali le po starem času. Je pa ta uvedba novega časa za sedanje razmere res neprimerna.

Mesto Homburg zasedeno od Francozov. Zadnje časnikarske vesti javljajo, da so francoske čete 7. t. m. zavzele tudi mesto Homburg.

Nemška vlada je v Parizu uročila ostro noto, v kateri v imenu pravičnosti in človečnosti, najodločnejše protestira proti temu, da so Francozi zasedli nemška mesta. Nota pravi, da nemška vlada neče razpravljati o tem, ali je bila mirovna pogodba kršena ali ne s tem, da so nemške čete ukorakale v ruhrsko ozemlje, toda nemogče je, da bi to oviralo Nemčijo zopet upostaviti red, ko je hudo ogrožena eksistenca nemške republike.

Vprašanja in odgovori.

V. L. Ajdovščina. Ako je avstrijska vojna uprava napravila na Vašem svetu barake, ceste in druge vojaške objekte, je to revkizicija, katero bi Vam bila morala plačati Avstrija. Sedaj ne preostane drugega, kakor da pustite škodo sodno ceniti in jo priglasite kot vojno odškodnino, ker italijanske oblasti ne plačujejo avstrijskih revkizicij. Italijanskih vojaških oblasti danes še ne morete prisiliti, da odstranijo te objekte. Isto je tudi z železniškimi napravami, ki so jih napravili Avstrijci. Sicer se pa obrnite tozadevno na železniško ravnateljstvo v Trstu. Ako je napravila železnica po okupaciji skladišča na Vašem svetu, jo lahko tožite.

J. Č. Podbela. Za potno dovoljenje se obrnite na okr. civ. kom. v Tolminu s prošnjo.

A. K. Slap ob I. V zadevi terjatev napram avstrijskemu erarju se obrnite z vloge na »Odbor za varstvo koristi podanikov zasedenega ozemlja v Trstu, ulica Monfort. Priložite dokazila, iz katerih je razvidno, kaj imate terjati, cd koga, od kedaj, koliko se Vam je že plačalo itd.

Ako so Vam napravili italijanski vojak na lesu, drvih, sadnem drevju, katerokoli škodo, obrnite se nemudoma na Commissione Revisione Affiti Requisizioni v Gorici, ul. Alfieri z ulogo (v ital. jeziku), in pripomnite, naj se škoda komisijonelno ugotovi in poravnava. Pripomnite, naj se Vas obvesti, ako bi se poslala Vaša uloga drugemu uradu in kateremu se je dostavila.

S. M. Zemeno. Odgovor na Vaše vprašanje ste že dobili št. 11. »Gor. St.« pomotoma pod M. S. Ternovo. Ako bi čitali vsakikrat Vprašanja in odgovore, bi bili to sami nasledili. Pri tej priliki zopet opozarjam čitatelje naj vestno čitajo Vp. in odgov. v vsaki »Straži«, ker so aktualnega pomena za vse, da se ne bodo vprašanja brez potrebe ponavljala.

Kneža. Vaša narodna zavednost se nam dopade. Informirali se bomo in Vam odgovorili prihodnjč.

I. S. L. Ako ne morete v svojo domačo vas, naj Vam potrdita to oba župana (domači in župan bivališča). Begunska podpora Vam gre vsekakor, ako niste izrecno ali dejansko (n. pr. z ustanovitvijo kake cbrti) pokazali, da se hočete v občini Vašega sedanjega bivališča stalno naseliti. Pojdite z gori imenovanim potrdilom na pristojni okr. civ. kom., in ako Vam ta prošnja ne reši, se pritožite na gen. civ. kom. v Trstu.

M. K. Sv. Križ. Tudi pri Vas je avstrijska vojna uprava razširila kolodvor ter tako povzročila kmetom škodo na njivah. Pustite škodo sodno ceniti in jo priglasite svoječasno v svrhu priznanja vojne odškodnine. Zaradi odstranitve železniških objektov, ki jih nihče več ne rabi, se obrnite na Železniško ravnateljstvo v Trstu.

B. S. Žabiče. Vašega vprašanja ne razumemo.

I. K. Kobarid. Ako potujete v Čehoslovaško čez Trbiž, zadostuje, da je od it. oblasti izstavljeni potni list vidiran od čehoslov. konzulata v Trstu, ul. Miramare, 29. Ako potujete čez Jugoslavijo, mora biti potni list poleg tega vidiran tudi od jugoslovenske delagacije v Trstu, ul. Mazzini, 9. II.

J. Č. Lokev. 20 odstotni povisek lahko zahtevate.

V. T. Sv. Lucija. 1.) Ako hočete predvsem na vojno odškodnino in imate cenitveni operat in vse potrebne listine že izgotovljene, ni potrebna formalna prošnja, temveč nesite operat in listine osobno na hipotečni zavod.

2.) V Jugoslaviji naloženi denar ste priglasili pravočasno in želite pospešiti rešitev prošnje. Obrnite se na Ispettorato del Tesoro v Trstu (palača glavne pošte, zadnje pročelje).

V. B. Gor. Trebuša. Vprašujete, kje lahko dobite umetna gnojila. »Gor. kmet. društvo« ima na razpolago samo nekaj kalijeve soli, ki se pa bolje uporablja za gnojenje njiv nego travnikov. V te svrhe boljši superfosfat bi Kmet. dr. naročilo, ako bi imelo skladišče.

Tu še omenimo, da se je nameravalo ustanoviti kmetijsko zadrugo, toda ni se moglo dobiti tajnika, kljub razpisu. Zadruga z deleži á 25 L. (vplačljivimi tudi v obrokih) bi opomogla lahko v obsežnejšem slogu sličnim potrebam.

J. Kr. Repentabor. Najnovejše jugoslovenske bankovce lahko menjate samo po dnevnem kurzu. Kar se tiče starih nezigosanih (samo take zamenjuje ital. vlada), uložite prošnjo potom županstva na ispettorato del' Tesoro v Trstu.

J. T. Mersko. Od dneva upoklica Vašega sinu do italijanske okupacije niste prejel družinske podpore. Nakazana Vam je bila, izplačala se Vam pa ni. Obrnite se s prošnjo na Deželno podporno komisijo v Trstu, ul. Carintia 20, in priložite prošnji dotično nakazilo.

Listnica uredništva. - Našim čebelarjem - smo morali odložiti za prihodnjč. Hvala! - Iz Vrabč. Hvala za dopis, a ni, da bi objavili povsod več ali manj enake slovesnosti. Se priporočamo za drugičkrat. - Iz Idrije. Nismo hoteli dati povoda kakim debatam v našem listu. - Osek. Preveč osebno. - Raznim dopisnikom. Če tega ali onega ne objavimo, oprostite, ker širših slojev ne zanjima, kar je v Vaših krajih in domačih razmerah morebiti res važno in zanimivo. - Na razna vprašanja odgovorimo cenjenim vprašalcem drugičkrat.

Za kratek čas.

Drug drugega sta učila. Ko je bil slavni anleški pisatelj Lavrence Sterne župnik v Suttonu, mu je njegov prijatelj pošiljal večkrat divjačino v dar. Imel pa je Sterne to navado, da je vselej pozabil dati človeku, ki mu je omenjene stvari donasal, kako napitnino. To pa je sla zelo jezilo. Sklenil je tedaj sam pri sebi, da se bo pri prvi priliki nad pisateljem znosil. Ko je nekega dne zopet prinesel dar pisatelju, je planil naravnost, ne da bi potrkal, v sobo, in zagnal prinešeno jerebico na mizo in mrmral nekaj sam s seboj, česar pisatelj ni mogel razumeti. Pisatelj ga je začuden pogledal in mu rekel: »Veš kaj, dragi prijatelj, tega surovega obnašanja ti pa tvoj gospodar vendar ni naročil. Ali ne veš, kaj se spodobi poštenemu človeku, če pride v tujo hišo? Pojdi in vsedi se tukaj na moj stol, kakor da sem to jaz! Jaz ti pa pokažem, kako se moraš obnašati, če kam prideš.« Nato je šel Sterne pred vrata in prav rahlo potrkal. »Le noter!« je zavpil sel. Ponižno se klanjaje, je prišel Sterne v sobo in izročil slu jerebico rekoč: »Gospod se vam prav lepo priporočajo in so vam poslali tole malenkost. Da vam dobro tekne!« »Le počakaj«, misli sel sam pri sebi »sedaj te imam jaz v pesteh«. Komaj je Sterne končal, vstal je sel prav prijazno in rekel: »Dobremu gospodu se

prav lepo zahvaljujem in tu« -- seže v žep kot bi hotel denar vzeti iz njega - »pa je nekaj malega za vas, da si privoščite kupico vina«. Ko je Sterne to slišal, se je na vse grlo zasmejal ob tej pametni misli, segel v žep in dal slu primerno napitnino. Pravijo, da se potem nista več pritoževala drug čez drugega.

Obžalovanje. Oče svojemu sinčku: »Janezek, kako si mogel reči tetki, da je bedasta? Pojdi takoj k njej ter ji povej, da obžaluješ!« Janezek uboga, gre k teti ter ji reče: »Ljuba tetka, obžalujem, da si bedasta!«

TEDENSKI KOLEDAR.

A P R I L.

11. Nedelja, 1. povelik. (bela). Leon, papež;
12. Ponedeljek, Zenon, Sabá;
13. Torek, Hermenegild, Ida;
14. Sreda, Justin, Tiburcij;
15. Četrtek, Helena, Anastazija;
16. Petek, Turibij, Kalist, muč.;
17. Sobota, Anicet, Rudolf, muč.

Tužnim in potrjim srecm naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest da je naša nadvse ljubljena hčerka in sestra

SOFIJA ŠPACAPAN

dne 5. t. m. ob 3. uri pop. po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti v 22. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb zemeljskih ostankov ljubljene ranjke se je vršil v sredo dne 7. t. m. izpred hiše žalosti na domače pokopališče.

Na tem mestu se iskreno zahvaljujemo vsem domačinom in drugim ki so se v tako ogromnem številu udeležili pogreba naše drage ranjke. — Bog vsem skupaj obilo poplačaj!

OZELJAN, dne 8. aprila 1920.

Štefan in Jožefa Špacapan

stariši.

Stefanija omož. Črnatič
Bernarda omož. Mervič
sestri.

Jožef, Albert, Henrik,
bratje.

ZDRAVNIK :-:

v Ajdovščini

D. r. LOKAR

ordinira vsak dan od 9--12.

Trgovina z galanterijo in igračami

G. CULOT ml.

Gorica, Via Rastello št. 2.

Specialitete:

Razne žoge, original angležke,
Sandali in potrebščine za turiste.

Na novo odprta mizarska obrt

TOPLIKAR & REBER, v Črničah

izdeluje spalnice, pohištvo in stavbena dela.
Cena po dogovoru.

Na prodaj so: 20 mesecev star bik, temno siv, izvrstn za pleme, in 2 kravi. Na ogled pri P. Marušič, Sv. Mihael 68, ob Lijaku pri Gorici.

ŠIVILJA, zmčna šivati moške srajce,

dobi takoj stalno službo.

Obrne naj se: Gorica, Corso Verdi št. 37.

I. nadstr.

Avtorizovani tehnični zobozdravnik

ADOLF KOLL

Gorica, Corso V. E. III. št. 11.

I. nadstropje.

naznanja svojim cenj. klientom, da od današnjega dne dalje je njegov zobozdravniški atelje ob

nedeljah zaprt.

Na prodaj je še nerabljen

ženski šivalni stroj. Kje pove
upravništvo lista. : : : :

Nova krojačnica

Andrej Mavrič

NA TRAVNIKU 22.

Kdor želi imeti dobro napravljene obleke, naj se obrne do krojača ANDREJA MAVRIČ v Gorici na Travniku 22. Istotam dobi tudi raznovrstno sukno, hlačevine, vso podlago itd. po zmernih cenah.

Pri županstvu v Rihemberku se odda dne 18. aprila 1920 ob 13. uri

OBČINSKI LOV

давčne občine Rihemberk na javni dražbi najvišjemu ponudniku v najem za lovska leta 1920-1921 in 1921-1922.

Najemnino je plačati za obe lovski leti vnaprej. : : :

Zlata ura, štirivogelata, na črnem svilenem traku je bila izgubljena pretekli teden od kolon v Solkanu do Prevala. — Pošten najditelj naj jo odda v trgovino MARUS, Corso Verdi št. 1, kjer dobi primerno nagrado.

Rnjigarna Kat. Tisk. društva

GORICA Montova hiša.

Zaloga na drobno in na debelo pisarniških in šolskih potrebščin.

slovenske leposlovne knjige, slovnice, Slovarji i. t. d. : : : : :
Cigaretni papir „Abadie“, „Excelsior“, „Union“ i. t. d. : : : : :
Svalčice za cigarete. : : : : :
Slike z okvirji in brez okvirjev. Rožni venci, svetinje. i. t. d. : : : : :

Stavbeno podjetje

BRATA TERČELJ, Šturje-Ajdovščina.

Izvršuje vsa v stavbeno - tehniško stroko spadajoča dela.

Sodno zaprisežena cenitev po vojni poškodovanih stavb.

Izvršuje projekte in proračune.

Daje strokovna mnenja v vseh vprašanih gradbeno - tehniške smeri.

V. CARDUCCI 3
GOSPOSKA ULICA

V. CARDUCCI 3
GOSPOSKA ULICA

Tvrška Drufovka

lastnik Bruno Saunig

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega usnja, nadplatov, čevljarskih potrebščin in orodja, ličila, mazila, najboljših gumastih podpetnikov, sedlarskega usnja in potrebščin i. t. d. M M M M

: : SVEČE za cerkve, pogrebe in domačo rabo v vseh merah. : :

Cene najugodnejše.

Postrežba točna in solidna.

Na debelo in drobno.

Zaloga živega in gašenega APNA iz lastne apnenice v Solkanu po dnevnih cenah. Naročila se sprejemajo v pisarni VIA CARDUCCI 3.

Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev v Gorici

registrovana zadruga z omejeno zavezo v Gorici, Corso Verdi 32, I. nadstr.,

uraduje vsak delavnik od 8. do 12. in od 3. do 5. popoldne.

Ob sobotah in pred prazniki pop. ter ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

:: BRIVNICA ::

Ludvik Coter, Gorica, Piazza Grande 17, — se priporoča slavnemu občinstvu. —

Drašček Fanny, Gorica
Via Rastello št. 1

trgovina s kolonialnim in mešanim blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmerno.

: Peter Gruden :

Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica. Priporoča svojo zalogo najboljših vin in mešanega blaga. Postrežba točna in solidna. Po okolici tudi na dom.

Kupi se dobro ohranjen pisalni stroj. ===

Ponudbe na naše upravnništvo.

Dva spretna,

izurjena krojaška pomočnika za boljše dela sprejme FELIKS CURK, kroj. mojster Vipava.

ANDREJ GOLJA

Gorica TRAVNIK 21 Gorica

Zaloga vsakovrstnih lesenih izdelkov, kakor : škafov, orn, stolic, sit, rešet in druge suhe robe. — Velika izbira košev in kuhinjskih potrebščin.

Sprejemem takoj trgovsko :: učenko ::

Naslov :

Josip Valenčič,
Trnovo na Krasu.

:: E. RIESSNER ::

(prej Pavlin E.)

Munška ulica 10 Gorica Munška ulica 10

: : nasproti „BELEMU ZAJCU“. : :
Velika zaloga

mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, trakov, umetnih cvetlic; posebnih vencev za neveste, cvetlic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in poroke, mrtvaških oblek itd.; papirja in drugih potrebščin za okrasenje rakev, zlatih črk voščenih sveč itd. Cene brez konkurence.

Gostilna P. Kamenšček

se priporoča sl. občinstvu

- Piazza Corno št. 7. -

Na prodaj je vinski špirit prve vrste, žganja - tro-pinovec, rum in konjak.

GORICA, VIA ASCOLI 31.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE - -

PAVEL NETZBANDT

SPREJEMA OD 9-12 IN OD 2-5 V GORICI, VIA DANTE ŠT. 12.

:: Trgovina s čevlji ::

Josipa Cociancig

ustanovljena leta 1873.

Corso Verdi 25

(v lastni hiši)

naznanja slav. občinstvu da se je založila s čevlji za moške, ženske in otroke za sedanjí čas.

Veletržca z vinom

BRATA ABUJA GORICA

Via S. Antonio 4 in na Kornu št. 8 (prej Kaučič)

prodajata na debelo

navadna : vipavska, istrska, briska, dalmatinska, furlanska in italijanska vina ;

finna vina in šampanjce v butilkah, maršalo ;

raznovrstne likerje, kakor : Fernet Branca, Cognac ;

razna žganja (tudi na drobno), Vermouth in špirit.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Maggio (prej ulica Tre Rè) št. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8½ do 6 ure - ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

Dr. Bačar izvršuje ravnotam svojo splošno zdravniško prakso.

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obreštuje vloge na knjižice po 3½%, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu.